

A KÚRIA
mint felülvizsgálati bíróság

Pfv. III. 20. 932/2012/3. szám

A Kúria a Budapesti 384. Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Simon D. Gábor ügyvéd) által képviselt felperesnek, a Gyurácz és Medve Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Gyurácz Andrea ügyvéd) által képviselt alperes ellen, kártérítés megfizetése iránt, a Budapesti XX., XXI. és XXIII. Kerületi Bíróságnál 5.P.20.141/2009. szám alatt megindított és másodfokon a Fővárosi Törvényszék 56.Pf.636.373/2011/6. számú ítéletével befejezett perében, a jogerős ítélet ellen a felperes részéről 41. sorszám alatt benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán meghozta a következő

k ö z b e n s ő í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 15 nap alatt 30.000 (harmincezer) forint fellebbezési és felülvizsgálati együttes perköltséget. A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket 70.000 (hetvenezer) forintban állapítja meg.

A közbenső ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felperes és az alperes 2007. február 22-én kötötték meg az ellátási szerződést, amelynek értelmében az alperes otthonában látják el a felperes édesanyját, B.Inét, aki ebben az időben időskori agyérelmeszesedéses megbetegedése kapcsán kialakult jelentős szellemi leépüléssel járó megbetegedésben szenvedett, magát nem tudta ellátni, öltöztetni, etetni, mosdatni és pelenkázni kellett. A felperes rendszeresen látogatta az édesanyját az alperesi otthonban. A felperes édesanyja 2008. március 24-én, ebéd után rosszul lett, majd március 25-én kórházba szállították. A kórházi felvételkor bélelzáródást, kiszáradást, vérvegyhatás savas irányba történt eltolódását állapították meg, intubálták, mesterségesen lélegeztették és műtét végzésére került sor, amikor megállapították, hogy a bélelzáródást a vastagbél jelentős részét kitöltő keménnyé vált széklet okozta, a vastagbél több helyen elhalt. Állapotát azonban nem tudták stabilizálni annak ellenére, hogy a vastagbél szakaszt eltávolították, sokktalanították, antibiotikumot adtak neki. 2008. március 27. napján meghalt.

A felperes keresetében vagyoni és nem vagyoni kárai megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Arra hivatkozott, hogy az alperes néhai B.Iné ellátása, ápolása, gondozása során nem járt el az elvárható gondossággal, mert nem észlelte a bélelzáródás tüneteit. Az alperes által készített dokumentáció - dekurzuslap - hiányos és ellentmondásos, emiatt pedig nem tudta bizonyítani azt, hogy nem voltak

tünetei a bélelzáródásnak, de azt sem, hogy a megfelelő gondossággal járt el a néhai ápolása során. Az a körülmény, hogy természettudományos bizonyossággal nem állapítható meg, hogy az alperes okozta a felperes édesanyjánál a károsodást, illetve az sem állapítható meg, hogy nem így történt, csak azt eredményezi, hogy az alperesnek kell kimentenie magát, amit a hiányos és ellentmondásos és kétségbe vonható dokumentáció miatt nem tud megtenni.

Az alperes ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte, vitatta a jogalapot és az összecszerúséget is. Arra hivatkozott, hogy a felperes nem bizonyította, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben keletkezett a kára.

Az elsőfokú bíróság közbenső ítéletében megállapította az alperes kártérítési felelősségét néhai B.Iné 2008. március 27. napjáig történt ápolása során bekövetkezett halála által a felperesnek okozott károkért. Megállapította, hogy a néhaival kapcsolatban két ápolási dekurzuslap került becsatolásra, ami eltérő adatokat tartalmazott a március 25-i alperesnél történt ellátás miatt, s az a körülmény, hogy a kórházi beszállítást követően is rögzítésre került még a néhai ellátásával kapcsolatos valótlán adat, azt támasztja alá, hogy azt pontatlanul vezették. A hiányos dekurzuslappal kapcsolatos bizonyítási nehézségek, ennek következményei az alperest terhelik és mivel nem tudta azt bizonyítani, hogy a bélelzáródásnak nem voltak tünetei a kórházba szállítást megelőzően, így azt sem, hogy úgy járt el a néhai ápolása és ellátása során, ahogy az elvárható, a kártérítési felelőssége megállapítható. Az alperes ellátása során a néhai állapota olyan súlyos mértékben leromlott, ami miatt kórházi gyógykezelésre szorult és súlyos állapot folytán elhunyt. Ha észlelik az alperesnél a néhai állapotromlását, akkor hamarabb kórházba kerül és az életben maradására több esély lehetett volna. Az alperes az ápolási dokumentációval tudta volna igazolni, hogy mindent megtett a beteg érdekében, a hiányos dokumentáció azonban nem alkalmas erre.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a keresetet elutasította. Az ítélet indokolásában megállapította, hogy az alperesnek az ellátási szerződés alapján egészségügyi alapellátást kellett nyújtania a néhainak, amire az Eütv. szabályait kell alkalmazni. A felperesnek kellett bizonyítani, hogy az alperes jogellenes magatartásával okozati összefüggésben a keresetében megjelölt vagyoni és nem vagyoni kár érte. A felperes azonban az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tudott eleget tenni, ezért az alperesnek nem volt mi alól kimentenie magát. A felperes nem jelölte meg azt a személyhez fűződő jogot, amelynek az alperes általi megsértésével összefüggésben őt nem vagyoni hátrány érte, illetve ennek megjelölése esetén sem tarthatna igényt a felperes nem vagyoni kárpótlásra a 82 éves szülőjének elvesztése okán. A dekurzus lappal kapcsolatban az elsőfokú bírósággal szemben azt állapította meg, hogy az nem hiányos, hanem téves bejegyzéseket tartalmaz. Ettől függetlenül azonban a vagyoni károk nem hozhatók összefüggésbe sem az alperesi ellátással, sem pedig a dekurzuslapon történő téves bejegyzésekkel. Az alperes a dekurzuslap vezetésével megszegte az Eütv. 136. §-ának (1) bekezdésében szabályozott kötelezettségét, ez azonban nem áll okozati összefüggésben a felperes által állított károkkal.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet és abban elsődlegesen az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását kérte, másodlagosan pedig az alperes marasztalását 3.000.000 forint nem vagyoni kár és késedelmi kamata megfizetésére kötelezését, harmadlagosan pedig az elsőfokú bíróság új eljárás és új határozat hozatalra utasítását kérte. A jogerős ítélet indokolása logikailag ellentmondó és okszerűtlen, mert nem megfelelően értékelt a bizonyítékokat. Tévesnek és okszerűtlennek találta a jogerős ítélet indokolását, miszerint nem bizonyította a felperes, hogy kár érte, illetve, hogy ez okozati összefüggésben lenne az alperes magatartásával. A bizonyítást az elsőfokú bíróság kizárólag a jogalap körében folytatta le, a kár fennálltához elegendő

volt a felperes személyes előadása. A jogerős ítéletnek az a megállapítása, hogy a 82 éves szülő elvesztése miatt nem tarthat igényt a felperes kártérítésre, alaptalan megállapítás, arra is figyelemmel, hogy csak a jogalapról kellett még dönteni. A jogcím hiányával kapcsolatban pedig utalt arra, hogy ennek fennállta esetén hatályon kívül kellett volna helyezni az elsőfokú bíróságot, mert elmaradt az elsőfokú bíróság részéről a felszólítás emiatt. A vagyoni kártérítés vonatkozásában pedig arra hivatkozott, hogy maga a kár bekövetkeztét is - temetési költségek - bizonyította. Az okozati összefüggés hiányával kapcsolatban előadta, hogy bizonyította, hogy az édesanyja halála és az alperes ellátása között az okozati összefüggés fennáll, mert a halálhoz vezető állapot, azaz a bélelzáródás szakértő által is bizonyítottan az alperes ellátása során következett be. Miután a kár felmerült és az okozati összefüggést is bizonyította, az alperesnek kellett bizonyítani, hogy az elvárható gondossággal járt el, és ennek ellenére sem volt esélye a betegnek a túlélésre. Ezt pedig az alperes nem tudta bizonyítani.

A felperes a rendkívüli perorvoslatát megalapozó jogsértést tartalmilag az alperes kártérítési felelősségének téves jogi megítélésében jelölte meg [Pp. 270. § (2) bekezdés]. Ezért a jogerős ítélet ebben a keretben volt felülbíráható [Pp. 275. § (2) bekezdés].

A másodfokú bíróság jogerős ítéletében az elsőfokú bíróságtól eltérően úgy foglalt állást, hogy az alperes kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

A felperes által indított kártérítési perben alkalmazandó anyagi jogi felelősségi szabály - Ptk. 348. § (1) bekezdés, Ptk. 339. § (1) bekezdés - határozza meg, hogy mely tények tekintetében kit terhel a bizonyítási kötelezettség. A Pp. 164. §-ának (1) bekezdéséből következően a felperesnek azt kellett bizonyítania, hogy az édesanyja halála az alperes mulasztásával áll okozati összefüggésben. Ennek bizonyítása esetén az alperes kártérítési felelősség alóli mentesüléséhez azt kellett elbírálni, hogy az alperes, aki a felperessel megkötött szerződés alapján vállalta a néhai egészségügyi ellátását - ápolását, gondozását - a hatályos 1997. évi CLIV. törvény (Eütv.) 77. §-ának (3) bekezdésében előírt gondossággal végezte, avagy megállapítható-e mulasztás ezzel kapcsolatban.

Az adott esetben az elsőfokú bíróság állapította meg helyesen az alperes kártérítési felelősségét és értékelte megfelelően a bizonyítékokat.

Az alperes ápolása alatt álló felperes édesanyja 2008. március 24-én rosszul lett, majd másnap súlyos állapotban szállították be a kórházba, és rövid idő múlva meghalt. Az adott esetben a beteg már a rosszullete előtt is önellátására képtelen állapotban volt, kommunikálni nem, vagy csak nehézkesen tudott, így nyilvánvaló az egészségi állapotával kapcsolatos változásokat sem tudta részletesen közölni az alperes dolgozóival. Ilyen előzmények után az alperestől elvárható lett volna, hogy a betegnél rosszulletétől kezdve figyelemmel kísérje az állapotát, az abban történt változásokat és ezt részletesen dokumentálja. Miután az alperes ápolásának ideje alatt lett rosszul a beteg, innen került súlyos állapotban a kórházba, az alperest terhelte a kártérítési felelősség alóli kimentés annak bizonyításával, hogy a felperes édesanyjának ápolása, gondozása során az Eütv. 77. §-ának (3) bekezdésében előírt gondossággal járt el, ennek ellenére következett be a károsodás.

Az alperes ápolási dokumentálásának a hiányossága nem volt okozója a néhai egészségkárosodásának, de éppen az adatok hiánya, jelenti azt, hogy az alperes nem tudja bizonyítani, hogy az ápolása alatt lévő 82 éves, kommunikációképtelen ápolott hirtelen rosszullete előtt az ápolása, gondozása megfelelt az elvárható gondosságnak. A bizonyítatlanság következményeit pedig az alperesnek kell viselnie. Az alperes felelősségét nem önmagában a megfelelő ápolásra és a beteg rosszullete előtti állapotra vonatkozó adatok hiányos rögzítésének a ténye alapozza meg, hanem az, hogy az ezekre vonatkozó adatok nélkül nem voltak észlelhetőek olyan esetleges elváltozások, amelyek esetleg már korábban felhívták volna a figyelmet a néhainak a

betegségére, ebben az esetben pedig már korábban sor kerülhetett volna a kórházi kezelésre, ez pedig a korábbi orvosi kezelés esetén az esélyét jelenthette volna a túlélésre. Az alperes mulasztása folytán az alperes felelősségét az alapozza meg, hogy a betegnél elveszett a korábbi kórházi kezelés hiánya miatt a gyógyulási esélye, az esély elvesztése pedig önmagában jelenti a hátrányt. Ilyen esetben a károkozó csak akkor mentesülhet a kártérítési felelősség alól, ha bizonyítja, hogy mulasztása ellenére nem lett volna értékelhető esélye a betegnek a gyógyulásra. Az alperes a kimentés körében nem tudta bizonyítani, hogy gondos eljárása mellett is bizonyosan meghalt volna a beteg.

A jogi felelősség szempontjából jelentős kérdés, hogy a beteg kórházba szállítását megelőzően az alperesi ápolás idején milyen állapotban volt, voltak-e tünetei a bélelhalásnak, illetve az alperes a beteg állapotának megfelelő ápolásban részesítette-e, időben került sor a kórházba szállítására.

Az alperes hiányos dokumentálása mellett az igazságügyi orvosszakértői vélemény sem alkalmas az alperes gondos ápolásának a bizonyítására. A szakértői vélemény alapján nem lehet pontosan megállapítani, hogy a néhainál mikor következhetett be a bélelhalás, a szakértői vélemény nem tudta értékelni erre vonatkozó adatok hiányában az alperes ápolásának gondosságát, mindez pedig annak a megállapítását eredményezte, hogy az alperes a kimentésének nem tudott eleget tenni.

Tévesen állapította meg a jogerős ítélet, hogy a felperes nem tett eleget a bizonyítási kötelezettségének a kára felmerülte miatt. A közeli hozzátartozó elvesztésével összefüggésben keletkezett nem vagyoni kárigény esetén a jogellenesség alapja az, hogy a személyhez fűződő jogok a törvény védelme alatt állnak [Ptk. 75. § (1) bekezdés] és a hozzátartozó elvesztésével sérül a teljes családban éléshez való jog. Ez a szülő halála esetén akkor is megállapítható, ha a szülő egészségi állapota miatt ápolási intézetben élt, mert a gyermeke, a felperes a gyermek-szülői kapcsolatot fenntartotta. A jogalap elbírálását követően folytatandó bizonyítási eljárás során kell a felperesnek bizonyítania ennek az összecszerűségét, amely a nem vagyoni kárpótlás megítélésénél a jogsértés súlyosságának a felperes életkörülményeiben bekövetkezett hátrányos változásoknak a bizonyítását jelenti. Helyesen hivatkozik a felperes a felülvizsgálati kérelmében arra, hogy önmagában a szülő életkora nem zárja ki a nem vagyoni kárpótlás megállapítását, a jogerős ítélet e körben kifejtett álláspontja téves.

A fent kifejtettek eredményeként a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okokból jogszabálysértő, ezért azt a Pp. 275. §-ának (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Az alperest a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte a felperes felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére.

Budapest, 2013. március 13.

Dr. Molnár Ambrus s.k. a tanács elnöke, Dr. Almásy Mária s.k. előadó bíró, Dr. Udvary Katalin s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

kúriai tisztviselő
HM